

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.128/2016/7.szám

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2016. április 18. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2016. április 25. napján kihirdette a következő

ítéletet:

Az emberölés büntette miatt ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2015. december 16. napján kihirdetett 25.B.548/2014/99. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést 10 (tíz) évre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt.

Indokolás

A Debreceni Törvényszék a 2015. december 16. napján kihirdetett 25.B.548/2014/99. számú ítéletével vádlottat az elbíráláskor hatályos büntető törvényt (2012. évi C. törvény - továbbiakban Btk.) alkalmazva bűnösnek mondta ki emberölés büntetében (Btk. 160. § (1) bekezdés). Ezért öt 12 év börtönbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A szabadságvesztésbe beszámítani rendelte a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az elsőfokú ítélet ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a szabadságvesztés büntetés súlyosítása érdekében (elsőfokú bírósági iratok 100. sz.). Az ügyészi fellebbezés indokai szerint a bíróság nem tulajdonított megfelelő nyomatékot az egyébként helyesen megállapított súlyosító körülményeknek. A vádlott cselekménye eshetőleges szándékkal elkövetett emberölés büntetnének minősül, azonban az elkövetés módja a különös kegyetlenség egyes jegyeit magán viseli. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az éjszakai időpontban véghezvitt erőszakos cselekmény a debreceni diáktársadalom és a szülők körében igen nagy nyugtalanságot keltett. A törvényszék nem értékelte megfelelően a hasonló jellegű bűncselekmények elszaporodottságát sem. Az ügyészi álláspont szerint az első fokon kiszabott szabadságvesztés túl enyhe, nem alkalmas a büntetési célok elérésére.

Másfelől az ítéletet védelmi jogorvoslatok támadták. A vádlott cselekménye eltérő minősítése és a büntetés enyhítése érdekében, a védő a tényállás részben téves megállapítása miatt, elsősorban enyhébb minősítés, másodlagosan a büntetés enyhítése céljából terjesztettek elő jogorvoslatot. (99.sz.jkv. 15.o.).

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.429/2014/8-I. számú átiratában a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartva az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a szabadságvesztés súlyosítását, egyéb részben a törvényszék határozatának helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával megalapozott tényállást állapított meg, és törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére. A terhelt cselekményének minősítése is törvényes. A vádlott javára jogos védelmi helyzet nem állapítható meg, mint ahogy cselekménye sem minősíthető enyhébben. A szabadságvesztés büntetés azonban eltúlzottan enyhe, a fellebbviteli főügyészi érvelés szerint lényeges súlyosítása indokolt, figyelemmel a büntetett előéletű vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyesség magas fokára és a tetтарыos büntetés elveire.

A másodfokú nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltakat fenntartva az ítélet részbeni megváltoztatására, a szabadságvesztés súlyosítására, egyéb részben a határozat helybenhagyására tett indítványt. Kitért rá, hogy a bűncselekmény büntethetősége nem évült el. A tényállás alapvetően megalapozott és a bűnösség megállapítására törvényesen került sor, mint ahogy megfelel az anyagi jognak a cselekmény emberölés büntettének minősítése is. A fellebbviteli főügyészség képviselője utalt rá, hogy a tényállás csak igen szűk körben, a vádlott egyik elítélése tekintetében tért el az iratok tartalmától, másrészt a bíróság tévesen rögzítette a vádlott tudattartalmára vonatkozó jogkövetkeztetését a történeti tények körében, mert a bűnösséget és a szándékot érintő következtetéseket a jogi indokolásnak kell tartalmaznia.

A büntetéskiszabás körében hangsúlyos, hogy 2004-ben elkövetett cselekmény nagy felháborodást keltett Debrecenben. Osztotta az ügyészi fellebbezés érveit, miszerint a büntetési célok eléréséhez hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés szükséges.

A védő az enyhébb minősítés megállapítására és a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezését fenntartotta. Elsődlegesen a cselekmény halált okozó testi sértés büntettének, másodlagosan erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének minősítésére, valamint a büntetés enyhítésére tett indítványt. Az irányadó tényállás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a sértett a sörözüveggel jogtalan támadást indított a vádlott ellen, aki a védelmi cselekmény során erős felindulásba került. Elsődleges érvei szerint terhére az eshetőleges ölési szándék megállapítására nem kerülhet sor. A feltárható alanyi és tárgyi tényezők alapján ugyanis nem lehet arra következtetést vonni, hogy a vádlott belenyugodott a halálos eredménybe. A büntetés még az elsőfokú ítéletben meghatározott minősítés mellett is túl szigorú, mert a bíróság nem értékelte megfelelően többek között a sértett közreható magatartását, kezdeményező szerepét.

A vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy a sértett halálát nem kívánta, és sajnálja, hogy a sértettnek sérülést okozott. Cselekményét megbánta és a történetekért a sértett családjának megbocsátását kérte.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás

megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív perjogi hibát, amely a bizonyítás törvényességét érintené, vagy az érdemi felülbírálatot kizárná.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és döntően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak a vádlott előéleti adatai - az egyik büntetés tartama - tekintetében tért el az iratok tartalmától (Be. 351. § (2) bekezdés c) pont). Másrészt a törvényszék - ítéletszerkesztési hibából eredően - tévesen a történeti tényállásban rögzítette a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítésére vonatkozó jogkövetkeztetését.

Az ítélet tábla a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a következők szerint helyesbíti.

- A Budapesti XX., XXI., XXII. Kerületi Bíróság a 8.B.XX.181/2001/21. számú ítéletével a vádlottat 4 hónap, végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte (nyomozási iratok II. kötet 1123.lap).
- A tényállásból mellőzi és a jogi indokolás részének tekinti a vádlott szándékára és annak formájára tett megállapítást (elsőfokú ítélet 7. oldal 4. bekezdés).

A törvényszék az idézettek szerint - ítéletszerkesztési hiba folytán - rögzített olyan, a vádlott szándékára és annak formájára vonatkozó megállapításokat is, melyek nem tekinthetők a követett bírói gyakorlat szerint a tényállás részét alkotó un. tudati tényeknek, hanem a jogi indokolásba tartoznak. A Be. 258. § (3) bekezdés c) pontja szerint az ítélet és az ügydöntő végzés indokolása tartalmazza a bíróság által megállapított tényállást. A bíróság által megállapított tényállás az ítélet indokolásának központi, kiemelt fontosságú része, mely meghatározza a terhelt bűnösségéről szóló döntést és számos más eljárásjogi kihatása is van, mint például a tényálláshoz kötöttséggel összefüggésben a fellebbezési bíróság ténybeli változtatásának korlátai.

A tényállás a büntetőjogilag releváns tények összessége. A tény, mint főnév a valóság egy mozzanatát jelenti, ami van, illetve megtörtént, illetőleg amit valaki, vagy valakik megtettek. Jogi értelemben olyan eset, amelynek jogi következményei vannak. A tény, illetve tényállás grammatikai értelmezése szempontjából hangsúlyos, hogy a tény fogalmának egyik lényegi eleme a valóság, mely tükröződik a büntető perjogban is, miszerint a bíróságnak a valóságnak megfelelő tényállás megállapítására kell törekednie (Be. 75. § (1) bekezdés). A büntető eljárásjogi történeti tényállás a bíróság által bizonyítottak talált, a múltban megtörtént eseményekből, azaz tényekből épül fel. Kétségtelen, hogy az ítéleti tényállás történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de un. belső történések, tudati tények is lehetnek (Kúria Bfv.II.1424/2015/9.). Az elkövető tudattartalmát érintő - jogi fogalmak formájában megjelenő - következtetések azonban a jogi értékelés körébe tartoznak, s miután nem ténymegállapítások, a másodfokú eljárásban a tényálláshoz kötöttség elvének sérelme nélkül módosíthatók (BH2005. 167.).

Az un. történeti tudati tényeket meg kell különböztetni a jogi tudati tényektől. Amíg a történeti tudati tények - mint például az orgazda tudatában a megszerzett ingó bűncselekményből származó voltának megjelenése, vagy csalásnál a megtévesztésnek a tettes vagy részes általi felismerése - a

tényállás részét képezhetik és a Be. 352. §-ában írt keretek között változtathatók meg a másodfokú eljárásban, addig a kizárólag jogi fogalmak (pl, szándékosság, gondatlanság, célzat) formájában megjelenő jogi tények azok, melyek a másodfokú eljárásban a megalapozatlanság kiküszöbölése kapcsán megfogalmazott kötöttségek nélkül módosíthatók (Kúria Bhar.II.502/2014/5.). A megkülönböztetés alapja, hogy a történeti tudati tények a bizonyítékok mérlegelésén nyugvó ténymegállapítások, míg a jogi tudati tények, mint jogkövetkeztetések a konkrét tényállás jogi értékeléséből, azaz a valónak elfogadott történeti tényállásnak a büntető törvény általános és különös részi törvényi tényállásával való összevetéséből erednek.

A kifejtettek szerint egyes tudati tények, azaz az un. történeti tudati tények, melyek nem a törvényi tényállás jogi fogalmaiban, vagy az eredményhez fűződő szándék vagy gondatlanság formájában jelennek meg, hanem a külvilágban megnyilvánuló külső tényekhez kapcsolódnak szervesen, a történeti tényállás részét alkotják.

A bűnösségre, annak formájára vonatkozó, a büntető törvény általános vagy különös részében megjelenő fogalmak azonban egyértelműen a jogi indokolásba tartoznak és nem a történeti tényállásba, ezáltal a másodfokú eljárásban kötöttség nélkül módosíthatók. Ez a perjogi álláspont megfelel a Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria irányutatásának, és az annak megfelelően követett ítélkezési gyakorlatnak is, amint azt a Kúria is kiemelte a Bhar.II.502/2014/15. számú végzésének indokolásában a II.3. részben, valamint a Bfv.II.1256/2015/6. számú határozatában, melyben kifejtette, hogy téves a jogi következtetéseknek a történeti tényállásba foglalása azon esetben, amikor tisztán jogi értékelésről van szó és nem tényből tényre következtetésről. A jogi tudati tények vonatkozásában ennek megfelelően döntött korábban az ítélőtábla is a Bf.II.516/2014/24.számú, a Bf.II.9/2016/11.számú és az Fkf.102/2016/9. számú ítéletében.

A jogkérdés elvi jelentőségű, mert érdemi kihatással van nem csak a másodfokú és harmadfokú eljárásban, de a felülvizsgálati eljárásban is a tényálláshoz kötöttség elvére. Ha olyan álláspontot fogadna el a bíróság, hogy a szándék, vagy gondatlanság, illetve e fogalmak részelemei, a történeti tényállás részét képezik, a másodfokú bíróság a tényálláshoz kötöttség elvéből eredően a vádlott terhére az egyébként nyilvánvalóan téves tényállást sem módosíthatná, azaz nem változtathatná meg az elsőfokú ítéletben szereplő minősítést, mely kardinális eleme a másodfokú reformációnak, de különösen a harmadfokú eljárásnak, ahol bizonyításra és szélesebb körű ténybeli reformációra már nincs lehetőség.

Az kétségtelen, hogy a bíróság ítéletének indokolása egységet képez és egyes, a mérlegelés körében tett megállapításokat is a tényállás részeként kell figyelembe venni. A törvény által is jól felismerhetően körülírt, és a hosszú évek ítélkezési gyakorlatában kialakult ítéletszerkesztési elvárásokat azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni és a releváns indokolásrészeket keverni. A részletezett indokok alapján - maradéktalanul osztva a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség álláspontját - a másodfokú bíróság a vádlott tudattartalmára megállapítottakat a tényállásból mellőzve a jogi indokolás részének tekintette.

A törvényszék az ügy helyes megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat a logika szabályai szerint okszerűen értékelte. Számba vette a terhelt védekezését, a releváns tanúvallomások, a sértett sérüléseit és halálának okát elemző orvosszakértői véleményt, a nyomszakértői véleményt, a helyszín adatait, mint ahogy a fontos okirati bizonyítékokat is. Az ügy sajátossága, hogy a terheltén kívül más személy, azaz szemtanú nem észlelte a sértett durva bántalmazását. A vádlott a perbeli verekedést részben elismerte, azonban amint a törvényszék tényből tényre helyesen következtetett, saját felelősségét nyilvánvalóan csökkenteni igyekezett, míg

a sértett közreható magatartásának súlyát növelte vallomásaiban. A törvényszék a bizonyítékok igen alapos, szerteágazó és részletes értékelésével a büntetőjogi főkérdések tekintetében központi jelentőséggel bírói tényeket hibátlanul rögzítette. Érdemben a megállapított tényállást a jogorvoslatok sem támadták. A sértett menekülését alátámasztó tanúk vallomása, a sértett sérülései és azokat részletesen vizsgáló orvosszakértői megállapítások szerint valóban egyértelműen bizonyított, hogy a vádlott az őt ért ütést követően üldözni kezdte a sértettet és más helyszínen, térben és időben is elválva került sor a sértett leütésére és az arcába taposásra. A törvényszék indokolási kötelezettségének mindenben eleget tett, részletesen megindokolta, hogy a vádlott vallomásait mely részekben fogadta s mely részeket nem talált megfelelő bizonyító erejűnek a tényállás megállapítása során. A mérlegelés és az indokolás logikai hibában nem szenved, a tényállás megalapozott, így a másodfokú bíróság az ítélezését a tényálláshoz kötöttség már felhívott elvére figyelemmel arra alapította.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, és a cselekmény jogi minősítése is megfelel az anyagi jognak.

Az alkalmazott büntető törvény, a bűnösség és a minősítés felülbírálata során az ítéletábra elsődlegesen rögzíti, hogy a törvényszék az ügyészi vádmódosításnak megfelelően helyesen alkalmazta a Btk. rendelkezéseit, szemben az elkövetéskor hatályos büntető törvénnyel (1978. évi IV. törvény - korábbi Btk.). Abban a kérdésben, hogy a korábbi Btk. hatálya alatt elkövetett, de az új Btk. hatályba lépését követően elbírálandó bűncselekmény tekintetében melyik törvény alkalmazása kedvezőbb a terheltre, elsősorban a bűncselekmény - két törvény szerinti - minősítéséhez tartozó büntetési tételek összevetésével kell állást foglalni. A törvényszék által helyesen minősített cselekmény büntetési tétele mindkét törvény szerint öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés.

Az új törvény azonban a feltételes szabadságra bocsáthatósággal kapcsolatban lényegesen enyhébb, mert a korábbi Btk. 47. § (2) bekezdése értelmében a terhelt legkorábban a börtönben végrehajtandó szabadságvesztésből a büntetés háromnegyed részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra, míg a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja szerint, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt - mint jelen esetben - a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. A követett ítélezési gyakorlat szerint a határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés az „elbírálás” fogalmába tartozik, a vonatkozó jogszabályi rendelkezés megváltozása ezért alapot ad az új büntető törvény (Btk.) alkalmazására (Kúria 4/2013. X.14.) BK vélemény, EBD2014. B.8.).

Az kétségtelen, hogy az elkövetéskor hatályos büntető törvény a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor még nem írta elő, hogy a büntetési tétel középértéke az irányadó, szemben a Btk. 80. § (2) bekezdésével, mely már meghatározza e büntetéskiszabási elvet. Ugyanakkor rámutat az ítéletábra, hogy a büntetési tétel ún. középértékes szabálya az időbeli hatállyal kapcsolatos jogi álláspont kialakításakor nem döntő tényező. Az új büntetéskiszabási elvre vonatkozó rendelkezés ugyanis nem érintette azt a rendelkezést, hogy a bíróságnak a törvényes kereteken belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabnia a tetтарыыos büntetést, azaz a középértéktől el lehet térni és csak a jelentős eltérést kell megindokolni (BH2001. 354., Kúria Bfv.II.1506/2015/5., Bfv.II.1256/2015/5., Bfv.II.547/2014/5.) Az új törvény részletezett büntetéskiszabási elve - más releváns különös részi és általános részi rendelkezések azonossága mellett - így nem zárja ki, hogy a feltételes szabadságra bocsáthatósággal kapcsolatos rendelkezés módosulására alapítva a bíróság az új törvényt tekintse összességében enyhébbnek a terheltre nézve. A bíróságnak mindig összehatásban kell vizsgálnia a két törvényt. Nem csak elvi, de gyakorlati

oldalról sem lehet vitás, hogy egy hosszabb tartamú szabadságvesztésnél már olyan jelentős lehet a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjai között a különbség, ami az új törvényt egyértelműen kedvezőbbé teszi. A bíróságnak mindig a terheltre legkedvezőbb törvényt kell választania és nem vitás, hogy az elemzett anyagi jogi és perjogi helyzetben a büntetési tétel változatlansága mellett a terheltre kedvezőbb az új törvény, mert feltételes szabadságra bocsátás esetén rövidebb időt kell büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodnia a szabadságvesztés hatálya alatt.

A törvényszék ezért nem tévedett, amikor az elbíráláskor hatályos büntető törvényt alkalmazta. Az időbeli hatállyal kapcsolatos döntéséről ugyanakkor érdemi indokolást az ítéletben nem adott, ezért azt az ítéletábra pótolta, mert minden olyan esetben, amikor az elkövetés és az elbírálás között érdemben változik a büntető törvény, a bíróságnak jól ellenőrizhetően meg kell indokolni, hogy melyik törvényt alkalmazza, különösen az új törvény alkalmazásakor, mert főszabályként az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmaznia (Btk.2. § (1) bekezdés).

Az ítéletábra vizsgálta - figyelemmel az elkövetés és az elbírálás között eltelt hosszabb időre és a védelmi érvelésre - a büntethetőség elévülésének kérdését, mely során megállapította, hogy a vádlott büntethetősége nem évült el.

A Btk. 25. § b) pontja értelmében a büntethetőséget megszünteti az elévülés. A Btk. 26. § (1) bekezdése szerint a törvényben írt és jelen ügyben nem releváns körülmények kivételével a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével. A törvényes minősítést alapul véve, a Btk. 160. § (1) bekezdésben írt büntetési tételnek megfelelően az elévülési idő tizenöt év, mely a Btk. 27. § a) pont értelmében a befejezett bűncselekménynél a törvényi tényállás megvalósulásakor, azaz 2004. október 8-án kezdődött el. A törvényes minősítést tekintve ekként az elévülési idő nyilvánvalóan nem telt el. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy még az enyhébb minősítésű, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett halált okozó testi sértésnél és erős felindulásban elkövetett emberölésnél sem évült volna el a vádlott büntethetősége, mert az elévülést a belföldi körözést elrendelő elfogatóparancsot követően 2009. május 15-én kiadott nemzetközi elfogatóparancs is megszakította (1/2015. Büntető Jogegységi határozat). Mindezt csak elvi jelleggel emeli ki az ítéletábra, mert az elévülési idő a törvényes minősítésnek megfelelően tizenöt év a felülbírált ügyben.

A vádlott bűnösségére vont következtetés törvényes. Az elsőfokú bíróság helyesen minősítette a vádlott cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdése szerint emberölés büntettének. A 3/2013. Büntető Jogegységi határozat iránymutatásában meghatározott és megalapozottan feltárt alanyi és tárgyi tényezőkből ugyanis okszerűen vonható következtetés a vádlott eshetőleges ölési szándékára. A vádlott a nála gyengébb fizikumú sértettet úgy megütötte, hogy ő földre esett, majd nagy erővel az arcába taposott, minek következtében a sértett halálos koponya és agysérülést szenvedett. A vádlotti bántalmazás módja, a kifejtett erőbehatások száma, intenzitása, különösen az arcba taposás, valamint a sértett testtájék alapján megállapítható, hogy a vádlott tudatában felmerült a sértett halálának lehetősége, és abba belenyugodott, azaz a Btk. 7. § -a értelmében eshetőleges ölési szándéka igazolható, amint erről az elsőfokú bíróság igen részletes és alapos indokolást adott, melyben foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett.

Az ölési szándék vitathatatlan megállapítása folytán a vádlotti cselekmény halált okozó testi sértés büntettének nem minősíthető. Az arcba taposás általi halálokozás elsődlegesen a tárgyi oldal elemei alapján a természetes szemléletben is az élet kioltását jelenti.

A törvényszék helytállóan fejtette ki azt is, hogy a vádlott cselekménye miért nem minősíthető a Btk. 160. § (2) bekezdés d) pontja szerint különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetettének. Az ölés mindig durva és embertelen tett, főként az agyontaposás általi életkioltás. Ugyanakkor a vádlott cselekménye éppen a taposás által minősíthető emberölés büntetettének, ezért önmagában az ölés ilyen jellege nem ad alapot a súlyosabban minősülő eset megállapítására, figyelemmel az erőbehatások csekélyebb számára, és taposás egyszeri voltára is.

A védelmi állásponttól eltérően a vádlott cselekménye nem minősíthető a Btk. 161. § (1) bekezdés értelmében erős felindulásban elkövetett emberölésnek sem. A privilegizált ölés megállapításának feltétele, hogy a cselekményt méltányolható ok váltsa ki és az elkövetőben éplélektani alapon alakuljon ki a tudatot elhomályosító erős felindulás. Az erős felindulásban elkövetést rendszerint rögtönös szándék jellemzi. A vádlott cselekményét valóban a sértett erőszakos, jelentős közreható magatartása váltotta ki. Méltányolható okból mégsem származtatható a sértett üldözést követő leütése és megtaposása. A jogos védelem időbeli túllépése esetén felmerülhet az erős felindulásban elkövetés, azonban jelen ügyben a vádlott jóval a jogtalan támadás lezárulása után, nem rögtönös szándékkal, hanem egy üldözést követően, nem vitásan megtorló módon oltotta ki a sértett életét, így javára az erős felindulásban elkövetés nem állapítható meg, mert hiányzik a kölcsönös verekedésben való aktív részvétel folytán a méltányolható okból elkövetés, mint ahogy a rögtönös szándék és a tudathomályosulással járó erős felindult állapot is.

Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a vádlott javára a jogos védelem nem állapítható meg. Az irányadó tényállás alapján az kétségtelen, hogy a szóváltást követően a sértett részéről az üveggel történő, a vádlott fejére mért ütés jogtalan támadásnak minősül. Az ütest követően azonban a sértett a jogtalan támadást befejezte és menekülni kezdett, a vádlott pedig üldözőbe vette őt. A jogtalan támadás felhagyásakor és a menekülés megkezdésekor a jogos védelmi helyzet megszűnt, a vádlottnak az előle elfutó sértett további támadásától már nem kellett tartania. A cselekmények azon részében, amikor a vádlott a sértettet beérte, leütötte és arcába taposott, már szóba sem kerülhet a sértett részéről jogtalan támadás indítása, vagy a jogtalan támadás közvetlenül fenyegető helyzete. A sértett ekkor már menekült az erősebb felépítésű vádlott elől, aki az eseménysorban maga is egyértelműen a jogtalanság talajára került. Ezen okok miatt a Btk. 22. § (1) bekezdésében írt jogos védelem megállapítására nem kerülhetett sor. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a jogos védelem akkor lett volna megállapítható, ha a vádlott közvetlenül az üveggel való ütest követően hajtotta volna végre szükséges védelmi cselekményét, az irányadó tényállás szerint azonban nem erről van szó, hanem egy megtorlósszerű, üldözést követő elégtételről, ami jogszerűnek semmiképp sem tekinthető.

Összegezve, a vádlott cselekményét a törvényszék a törvénynek megfelelően minősítette alapeseti emberölés büntetettének, helyesen elvetve a jogos védelem, az erős felindulásban elkövetés és halált okozó testi sértés megállapíthatóságát.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. Az a tény azonban, hogy a vádlott a bűncselekmény elkövetését követően a hatóság elől megszökött, a büntetést nem súlyosítja. A felelősségre vonás elkerülését célzó menekülés, bujkálás a követett gyakorlat szerint súlyosító körülményként nem értékelhető. Súlyosító körülmény azonban az ittas állapotban történő elkövetés. Emellett igen nagy nyomatékú a sértett erőszakos, közreható magatartása, különösen a vádlott fejen ütésében megnyilvánuló, ugyancsak jogellenes cselekvőség. További enyhítő körülmény az eshetőleges szándékú elkövetés és a vádlotti megbánás, mely hitelt érdemlően érzékelhető volt a másodfokú nyilvános ülésen.

A jelentős időmúlást ugyan valóban a vádlott szökése idézte elő, ugyanakkor az ítélőtábla álláspontja szerint a bűncselekmény elkövetése óta eltelt 12 év olyan mértékű, mely nem oltja ki teljesen az időmúlás enyhítő hatását. E körben nem lehet figyelmen kívül hagyni - mely a személyi társadalomra veszélyesség csökkenését jelzi, - hogy a vádlott a bűncselekmény elkövetése után családot alapított és a törvénnyel nem került azóta összeütközésbe.

A másodfokú bíróság nem vitatja, hogy az egyetemi diák megölése felháborodást váltott ki Debrecen városában, egyértelműen azonban a vád által nem bizonyított és az irányadó tényállás sem utal rá, hogy olyan mérvű riadalmat keltett volna a városban a bűncselekmény, mely nyomatékos külön értékelendő súlyosító tényezőt eredményezne.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során az enyhítő tényezőknek, különösen a sértett felróható, agresszív, a cselekményt nagy részben kiváltó, szintén jogellenes magatartásának, nem tulajdonított megfelelő nyomatékot, ezáltal a vádlottal szemben a büntetési tétel középértékétől a felső határ felé indokolatlanul eltérve, túl szigorú büntetést szabott ki, melynek lényeges enyhítése indokolt. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság a védelmi fellebbezést az enyhítésre irányulóan alaposnak találva a szabadságvesztés büntetés tartamát a büntetési tétel középértékét jelentő 10 évre enyhítette. E büntetés alkalmas, egyben elégséges a büntetési célok elérésére, megfelel a bünteteskiszabási elveknek és tetterányos. Az enyhítés szükségessége folytán értelemszerűen a büntetés súlyosítását célzó ügyészi fellebbezés eredményre nem vezethetett.

A közügyektől eltiltás mellékbüntetés mindenben törvényes.

Az elsőfokú bíróság a törvénynek megfelelően döntött a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjának meghatározásáról, az előzetes fogvatartás beszámításáról, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is, helyesen állapítva meg azt is, hogy a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelésére a büntetés elévülése miatt már nincs lehetőség.

A kifejtettekre figyelemmel a Debreceni Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a büntetést kiszabó részében a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő, egyéb részeit a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával - helytálló indokai alapján is - helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig előzetes letartóztatásban töltött időt a Btk. 92. § (1) bekezdése alapján számította be a szabadságvesztésbe.

Debrecen, 2016. április 25.

Dr. Elek Balázs sk.	. Hágér Tamás sk.	. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 25.B.548/2014/99. számú ítélete a másodfokú ítéletben írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2016. április 25.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő